

कोविद-१९ आणि प्राण्यांची भूमिका

कोविद-१९

- कोविद-१९ हा सध्या सर्वत्र चर्चेत असणारा आजार कोरोना प्रजातीतील एका नव्या विषाणूमुळे होत असून चीन देशातील वूहान या शहरात ३१ डिसेंबर २०१९ या वर्षाच्या शेवटच्या दिवशी या रोगाचा पहिला रुग्ण आढळला.
- कोरोना प्रजातीतील विषाणूमुळे सर्दी-पडसे यासारख्या सर्वसाधारण आजारापासून सार्स, मेर्स आणि आता कोविद-१९ सारखे गंभीर आजार होऊ शकतात.
- कोविद-१९ हा आजार रोगाची लक्षणे दाखवणाऱ्या व्यक्तीपासून अथवा अश्या बाधीत व्यक्तींच्या संपर्कात आलेल्या निरोगी व्यक्तीपासून अश्या व्यक्तींच्या शिकेद्वारे अथवा खोकल्याद्वारे उत्पन्न सूक्ष्म कणांद्वारे पसरतो तसेच असे सूक्ष्म कण कोणत्याही पृष्ठभागावर पडले असता त्यांच्या संपर्कात आल्यानंतरसुद्धा होऊ शकतो.
- जागतिक आरोग्य संघटनेनुसार आजारी व्यक्तीमध्ये ताप, कोरडा खोकला, अशक्तपणा, श्वासोश्वासात अडथळा, घश्याची खवखव, डोकेदुखी आणि अंग/सांधेदुखी अशी लक्षणे प्रामुख्याने दिसतात. ६० वर्षावरील वृद्ध तसेच उच्चरक्तदाब, मधुमेह, हृदयविकार आणि श्वसनमार्गाचे आजार असलेल्या व्यक्तींमध्ये या आजाराची तीव्रता जास्त संभवते.
- कोविद-१९ या रोगाचा प्रादुर्भाव टाळण्यासाठी जागतिक आरोग्य संघटनेने प्रसूत केलेल्या मार्गदर्शक सूचनांनुसार वैयक्तिक स्वच्छता पाळणे, साबण अथवा अन्य निर्जंतुक साधनाचा वापर करून हात वारंवार धुणे, शिकताना अथवा खोकताना तोंड हाताने/रुमालाने झाकणे, अन्नपदार्थ विशेषतः प्राणीजन्य अन्नपदार्थ पूर्णपणे शिजवून खाणे, बाधीत व्यक्तींचा अनावश्यक संपर्क टाळणे, बाधीत व्यक्तींपासून सुरक्षित अंतर राखणे, अनावश्यक गर्दी टाळणे, इत्यादी बाबी करणे अत्यावश्यक आहे.

कोविद-१९ आणि प्राण्यांची भूमिका

- कोविद-१९ या रोगाचा प्रसार चीनमधील वूहान शहरातील मासळी बाजारातून प्रथमतः झाला असे उपलब्ध माहितीनुसार सांगता येते तथापि त्यानंतर सदर रोगाचा प्रसार प्रामुख्याने बाधित व्यक्तीपासून निरोगी व्यक्तीला झाल्याचे दिसून येते. त्यामुळे कोविद-१९ या रोगाच्या प्रसारामध्ये प्राण्यांची भूमिका निश्चित झालेली नाही.
- अमेरिकेमध्ये प्राणीसंग्रहालयातील वाघ आणि बेल्जियम या देशात मांजराला बाधीत व्यक्तींच्या संपर्कात आल्याने सदर रोग झाल्याचे वृत्त प्रसिद्ध झाले आहे. चीनमध्ये झालेल्या संशोधनामध्ये कुत्रे, बदक आणि इतर पाळीव प्राण्यांमध्ये कोविद-१९ विषाणूचे संक्रमण क्षीण स्वरूपात तर मांजर आणि फेरिट या प्राण्यांमध्ये तीव्र स्वरूपात होत असल्याचे प्रयोगशाळेतील निरीक्षणाद्वारे दिसले तथापि अश्या प्रकारे बाधीत प्राण्यांपासून मनुष्याला कोविद-१९ आजार होतो की नाही यावर संशोधन चालू आहे.
- जागतिक आरोग्य संघटनेने या अनुषंगाने प्रसिद्ध केलेल्या सर्वसाधारण सूचनांनुसार कोणत्याही प्रकारच्या पाळीव/भटक्या/वन्य प्राण्यांच्या संपर्कात येताना/आल्यानंतर अथवा प्राण्यांच्या बाजारात अथवा प्राणीजन्य अन्नपदार्थ विक्रीच्या ठिकाणी जाताना/जावून आल्यानंतर प्राण्यांचा/पक्ष्यांचा अनावश्यक स्पर्श टाळणे, साबण अथवा अन्य निर्जंतुक साधनाचा वापर करून हात धुणे, वैयक्तिक स्वच्छता पाळणे इत्यादी बाबी कटाक्षाने पाळणे गरजेचे आहे.
- जागतिक प्राणी आरोग्य संघटनेच्या मार्गदर्शक सूचनांनुसार कोविद-१९ बाधीत अथवा बाधीत व्यक्तींच्या संपर्कात आलेल्या व्यक्तीने पाळीव/भटक्या/वन्य प्राण्यांशी थेट संपर्क टाळावा. तसेच चुकून असा संपर्क झाल्यास आणि प्राण्यांमध्ये काही लक्षणे आढळली तर त्वरीत पशुवैद्यकास कळवावे.
- प्राणीजन्य अन्नपदार्थ जसे दुध, मांस, अंडी इ.द्वारे कोविद-१९ चा प्रसार झाल्याची अद्यापपर्यंत कुठेही नोंद नाही तथापि अन्नसुरक्षेच्या दृष्टीने कोणतेही अन्नपदार्थ संपूर्णपणे शिजवून खावेत तसेच शिजवलेले अन्न हाताळताना/साठवताना अन्नात जंतुसंसर्ग होणार नाही याची काळजी घ्यावी.

- कोविद-१९ या आजाराबद्दल अद्ययावत माहिती आपण जागतिक आरोग्य संघटना (www.who.int), जागतिक प्राणी आरोग्य संघटना (www.oie.int), आणि आरोग्य आणि कुटुंबकल्याण मंत्रालय, भारत सरकार यांच्या अधिकृत संकेतस्थळावरून मिळवता येईल (www.ncdc.gov.in आणि www.mohfw.gov.in).

	<p>जनहितार्थ प्रकाशित महाराष्ट्र पशु आणि मत्स्य विज्ञान विद्यापीठ फुटाळा तलाव मार्ग, तेलंगखेडी, नागपूर ४४४००१</p> <p>संकलक : डॉ. विकास वासकर आणि डॉ. राहुल कोल्हे, क्रांतीसिंह नाना पाटील पशुवैद्यकीय महाविद्यालय, शिरवळ, जि. सातारा</p>
---	---

सदर प्रसिद्ध केलेली माहिती उपलब्ध माहितीच्या आधारे संकलित केलेली असल्याने माहितीच्या सत्यासत्यतेच्या अनुषंगाने मपमविवि कोणतीही जबाबदारी घेत नाही त्यामुळे माहितीसाठी अधिकृत स्त्रोत्रांची मदत घ्यावी.